

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

7 Quæ requirantur ad actum fidei, & qualis ille sit

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ratione dixit paulus 1. Corinth. 13. omnia dona sine charitate nihil valere, scilicet ad effectum meriti, & beatitudinem consequendam, sic D. Thomas communiter receptus 2. 2. quæst. 4. artic. 3.

3. Tertio præmitto, ad fidei assensum perfectum requiri in voluntate aliquem habitum, qui vel sit charitatis, vel obedientie, qua moueatur voluntas ad præstandum promptè assensum rebus fidei, secus verò ad assensum absolutum: sic nuper relati Doctores.

4. Dico primò certum esse debere tam in Angelis, quam in primis nostris parentibus, cum primùm producti sunt, recessisse fidem. Conclusio est communiter recepta cum D. Thom. 2. 2. quæst. 5. art. 1. Caiet. Bannes ibi. Valent. disp. 1. quæst. 5. punct. 1. eccl. 347. Coninch. disp. 17. dub. 1. concl. 1. & 2. Ratio est, quia tam Angeli, quam homines, dum in via steterunt, & fuerunt capaces merendi beatitudinem, ad Deum accedebant: sed accedentibus ad Deum fides est necessaria, iuxta Paulum ad Hebr. 11. Difficultas autem est, quorum mysteriorum habuerint in illo statu fidem? Et quidem habuisse fidem Dei vnus, & trini, indubitatum est, quia cum Deus vnus, & trinus obiectum sit fidei præcipuum, illius explicitam cognitionem illæ perfectissimæ creaturæ, quibus se Deus tantopere communiçauit, habere debebant. De mysterio autem Incarnationis, seu de Deo incarnato, non constat inter Doctores. probabile satis est hoc mysterium non cognouisse, eo quod eorum fides, & gratia non videantur daræ ex meritis Christi, Christus enim neque Angelorum gratiam meruit, neque gratiam primò concessam nostris parentibus; siquidem Adamo non peccante Christus non esset venturus. Ergo eius fides non fuit Angelis neque Adamo pro illo statu necessaria: & ita tenet Torres 2. 2. disp. 27. dub. 1. Valquez 3. part. tom. 1. disp. 12. cap. vii. Coninch. credit satis probabile supra à concl. 3.

5. Sed obiicit. Angeli, imò homines in primo instanti suæ creationis cognouerunt euidenter se habere reuelationem Dei, vnus, & trini. Et de Angelis videtur res certa, quia cognoscebant euidenter à nulla creatura talem illis cognitionem indici posse. Ergo non poterunt habere fidem; quia fides est argumentum non appatentium: at tunc illa euidenter apparet esse vera, quia apparet euidenter esse reuelata à Deo qui fallere, & falli non potest. Ergo.

Respondet cum euidentia naturali in attestante, hoc est, cum cognitione naturali euidenti de diuina reuelatione optimè posse coherere fidem; quia fides est earum rerum, quæ non apparent æquè certa cognitione, ac cognitione fidei. Cognitio autem naturalis, quam Angeli, vel primi parentes habuerunt, vel habet Propheta de reuelatione sibi facta, non est æquè certa, ac est cognitio fidei. Ergo non obest fidei cognitioni, vt latè probat Aggidius de Coninch. disp. 11. dub. 2. concl. 2. & 3. Valent. disp. 1. q. 5. punct. 1. ver. primò negandum, col. 349.

6. Dico secundò in damnatis non est fides supernaturalis; cessat enim finis ob quem conceditur, scilicet potestas se iustificandi, actumque supernaturalem efficiendi ob voluntatem in malo obstinatam: sic docet cum D. Thom. 2. 2. quæst. 5. art. 2. Bannes dub. 1. Coninch. disp. 17. dub. 2. numero 22. Valcat. disp. 1. q. 5. punct. 2. col. 351.

Sed obiicit primò. Dæmones credunt, & contemiscunt, vt dicit Iacobus 2. cap. Ergo habent fidem.

Respondet dæmones quidem credere non fide diuina, sed naturali euidentia Deum esse, illisque punire, aliæque huius generis mysteria: cognoscunt namque naturali euidentia plura esse miracula facta in confirmationem fidei. Ergo cognoscunt fidem veram esse. Adde cognoscunt euidenter mysteria fidei, sibi fuisse, cum fuerunt in via, reuelata. Ergo cognoscunt vera esse: siquidem reuelatio de falsis esse non potest. Hæc tamen cognitio non est fidei, sed scientiæ naturalis. Quapropter non est dæmonibus libera, sed necessaria quoad speciem, & aliquando quoad exercitium, cum obiecta necessariò obuiantur.

Quod si vigeat, si credulitas dæmonum non sit fidei diuinæ, sed naturalis scientiæ, malè infert Iacobus comparando fidem dæmonum fidei hominis existentis in peccato: nam hæc fides supernaturalis est, & initium salutis, non tamen dæmonis credulitas.

Respondetur optimè comparatè; comparatio enim ad hunc finem facta est, ne gloriatur peccator habens fidem, & credendo in Deum, iustificari, & beatitudinem consequi, quia opera bona faciat; & ratione huius finis subiungit. Dæmones credunt, & contemiscunt. quasi diceret, si gloriaris te iustificari posse ex sola fide in Deum, etiam gloriari possunt dæmones, qui credunt, & contemiscunt; sed cum ij non obtinente eiusmodi credulitate euidenti gloriari non possint, quia iustificari nequeunt: ita neque tu gloriari poteris, quia iustificari nequis ex sola fide sine operibus.

Secundò obiicit. Plures ex hominibus fidelibus, qui damnantur, nullum actum infidelitatis exercuerunt. Ergo non amiserunt fidem. Ergo illam retinent, hoc enim videtur conueniens vt sic fideles ab infidelibus melius distinguantur.

Respondet non amisisse fidem in vita, ac cum primò in dam-

nantur, illa spoliari, tum quia indigni sunt tanto bono: tum quia esset inutilis, & extra finem beatitudinis, ad quem comparandum ordinatur. Neque obidè fit non distingui ab infidelibus, quia distinguuntur per characterem baptismalem, qui in eis remanet, vel ex grauiori pena, quam patiuntur ob maiorem Dei cognitionem, quæ ab eis sunt.

7. Dico tertio. In beatis neque fide quoad habitum neque quoad actum residet. Est communis Theologorum sententia. Valent. disp. 1. q. 5. p. 2. ver. Respondet pag. 352. Coninch. disp. 11. dub. 1. concl. 1. & disp. 17. dub. 2. concl. 1. & 2. Et videtur probari manifestè ex Apostolo 1. Corinth. 13. vbi loquens de tribus virtutibus theologalibus, fide, spe, & charitate, de sola charitate dicit nunquam excidere; secus de fide, & spe. Inquit enim, cum venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. cum successerit cognitio perfecta rationis, cessabit cognitio, quæ ex parte, & per ænigma habetur. Ratio est, quia superseditur cognitio obicura, & ænigmatica supernaturalis, cum clara supernaturalis succedit.

8. Dico quarto. In animabus existentibus in Purgatorio datur fides quoad actum, & habitum; quia non est ratio, quate illa spoliatur, cum nondum peruenit ad paritiam, nec ratione Dei fruatur. Item dum sunt in Purgatorio, quasi à Domino peregrinantur, pro quo statim conceditur fides, sic Malder. 2. 2. quæst. 5. art. 2. dub. 3. Coninch. disp. 17. dub. 4. concl. 3.

9. Dico quinto. In hæreticis dissentientibus ex voluntate alicui articulo fidei, fides non manet. Conclusio videtur omnino certa ex Trident. sess. 6. cap. 15. affirmante infidelitatem amitti fidem. Sed hæresis pars est infidelitatis. Ergo per hæresim amittitur fides. Item Paul. 1. ad Timoth. 1. dicit hæreticum naufragari à fide, id est, naufragium in fide facere, ac pròinde illam perdere: vt bene explicat Chylosotomus hom. 5. super illum locum. Et ratio videtur manifesta; quia dissentiens alicui articulo, fidem illius articuli habere non potest. Ergo neque illam habere potest respectu aliorum articulorum; quia non est multiplex fides, sed vna, & indissolubilis. Et confirmo. Dissensus vnus articuli æquè repugnat fidei, ac quodlibet peccatum mortale charitati: sed per quodlibet peccatum mortale amittitur charitas. Ergo per quodlibet dissentium amittitur fides. Neque obstat te videri post illam dissentium eodem modo assentiri reliquis fidei obiectis, ac antea assentibus; quia id prouenit ex fide acquisita, quam habebas.

PVNCTVM VII.

Quæ requirantur ad actum fidei, & qualis ille sit.

1. Prærequiritur iudicium intellectus de euidentia credibilitatis rerum fidei.
2. Prærequiritur ex parte voluntatis pia affectio.
3. Explicatur ad quam virtutem supradicti actus pertineant.
4. Actus fidei non solum est supernaturalis quoad modum, sed etiam in sua substantia.
5. Si fiat à peccatore est meritorius de congruo, si ab homine iusto, de condigno.
6. Fides initium est nostræ salutis.

Fides dupliciter exerceri potest. Primò actu interiori. Secundo exteriori. Interiori exercetur, cum intellectus reuelatus ob testimonium Dei assentitur. Exteriori, cum operibus, & signis exterioribus hunc assensum manifestas.

Et primò examinandum est, quæ requirantur ad actum internum fidei, vt meritorius sit, & initium nostræ salutis.

Dicendum omnino est cum communi omnium sententia prærequiri primò iudicium intellectus. quo iudices res fidel esse euidenter credibiles. Probo, quia fidei assensum est firmus omnem dubitationem excludens: at nequis firmiter, & sine vlla dubitatione velle assentiri obiecto, dum probabiliter iudicas non ita esse. Ergo ad assensum fidei carere debes omni iudicio probabili, quod res fidei non ita sit: ex alia autem parte, cum res fidei, & reuelatio illarum tibi non appareat, moueri non poteris ad illarum assensum firmiter exhibendum, quin cognoscas ex aliquibus extrinsecis rationibus, & notis euidenter digna esse credidi. Prærequiritur ergo hoc iudicium ad fidem. Et confirmo: si probabiliter tantum cognosceres esse credenda, neque deberes, nec posses firmiter, & indubitanter, sed solum probabiliter eis assentiri: at fidei assensum firmus, & indubitatus esse debet. Ergo.

2. Dico secundò, prærequiritur actum voluntatis, qui pia affectio vocatur: est sententia recepta D. Thom. & omnium expostiorum 2. 2. quæst. 1. art. 4. Ratio est manifesta, quia obiectum fidei est obiectum. Ergo ex se non valet intellectum tractare ad illius assensum; indiget ergo motione voluntatis. Secundo, quia fidei actus, qui initium est nostræ iustificationis, debet esse liber, vt constat ex Trid. sess. 6. cap. 6. ibi, liberè mouentur in Deum, credentes verum esse, quia diuinitus reuelata sunt, &c.

ergo, sed non potest esse liber, nisi actus voluntatis inveniatur, a qua est omnis libertas. Ergo.

3 Sed inquires, cuius virtutis sint actus; ij, qui ad actum fidei prerequisiteantur?

Respondeo. Si loquantur de actu illo iudicii, quo iudicatur, videtur res fidei esse dignas creditu, ad nullam virtutem pertinent; est enim actus speculativus scientie imperfecte, quo tunc est actus voluntatis fidei assensus. At si de cum comparari potest ex mala voluntate fidei assensus. At si de illo actu iudicii, quo iudicatur hic, & nunc, conveniens esse, rebus fidei propositis assentiri, loquamur, ad virtutem prudentie pertinere debet, siquidem dirigit voluntatem ad rectam operationem. De actu autem, quo volentes intellectum movet ad fidei assensum, credo ad virtutem fidei pertinere. Probo, quia ferri in fidei honestatem; determinat enim intellectum ad fidei assensum ob honestatem, quam in tali assensu reperit; reperit enim esse honestum conformari nostrum intellectum cum divina veritate, illicque adherere: & ex tali honestate deest debet pertinere. Deinde hic actus voluntatis, qui est pia affectio, est ex speciali gratia Dei, vt videtur aperte definitum in Concilio Arausico, cap. 5. Ergo si pertinet ad aliquam virtutem, non ad aliam nisi fidem: Ergo. Probo minorem; quia neque est actus obedientie, nec religionis formaliter, non obedientie; quia non determinat intellectum ad assensum fidei vt sibi preceptum, quae est formalis ratio obedientie: neque etiam determinat intellectum ad fidei assensum, vt per illum exhibeat cultum Deo debium, ipsumque honoret. Restat ergo, vt sit actus fidei. Item talis actus est supernaturalis quoad substantiam: vt ex communi sententia supponit Mol. in concord. disp. 8. sub finem, Suarez tom 1. in 3. p. 97. art. 3. in com. Quare plures Doctores ad illius naturalium effectum postulant habitum infusum sic Mol. & Suarez supra, Lorea 2.2. disp. 25. Valent. ibi disp. 1. quest. 1. p. 4. dub. 1. in respons. ad 3. arg. Cominch disp. 13. dub. 5. conclus. 2. & dub. 6. conclus. 6. Sed talis actus, & habitus supernaturalis esse non potest nisi fides: rum quia potest esse in peccatore non habente spem, nec charitatem; tam quia pertinet ad fundamentum, & initium iustificationis. Ergo ad fidem. Neque obstat iudicium precedens talem actum esse naturalem, quo minus actus voluntatis supernaturalis sit; quia eius supernaturalitas non dependet ex iudicio naturali, vel supernaturali; sed ex concursu supernaturali, quo efficitur; qui concursus intercedere potest, etiam si cognitio naturalis precesserit. Adde actum ab homine iusto meritum esse vitare aeternam; sed non potest esse meritum, nisi ex actu supernaturali libero voluntatis imperetur. Ergo actus imperans assensum fidei supernaturalis est, & ad virtutem fidei pertinet.

Ex quo fit huiusmodi actum voluntatis vitari nullo modo posse, quia non potest vitari quod supernaturale est, & ex gratia Christi alia gratia, & peccatum confunderetur, & peccatum esset ad Deo, quod implicat. sic Bannes 2. 2. q. 4. art. 5. dub. 1. Torres disp. 33. dub. 1. Cominch disp. 14. dub. 3. concl. 1. & 2. Valquez 2. 2. disp. 44. cap. 3.

4 Rursum adus fidei non solum est supernaturalis quoad modum, sed etiam in sua substantia: sic docent ex communi sententia Molin. in concord. disp. 36. §. cum autem, sub finem. Torres 2. 2. disp. 46. dub. 3. Coninch disp. 4. dub. 3. & colligitur satis ex Trident. sess. 6. can. 3. vbi anathematice damnat dicentem sine adiutorio Dei posse credere, sperare, perennare, sicut oportet ad salutem, Ratio est, quia seculis omni difficultate extrinseca viribus naturae elicere non potes, actum fidei, a quo tua salus habet initium: alia re te incipere iustificationem, sed actus, qui ex se spectatus viribus naturae elicere non potest, est supernaturalis in sua substantia, vt de se constat. Ergo.

5 Deinde certum est actum fidei imperatum a voluntate peccatoris meritum esse solum de congruo habitus fidei, vel illius augmenti, & gratiae iustificantis: at si elicitus sit ab homine iusto, meritum erit de condigno augmenti fidei, gratiae & gloriae. Priorem partem de merito congruo probo, quia hoc meritum consistit solum in quadam contententia, & delectatione ipsius operis meritorij, cum beneficio, quod impetrate intendit, quam contententiam, & delectationem habet quicumque peccator operans ex gratia Dei actus supernaturales, est enim contententia, & delectatio, vt sic operanti beneficia gratiae conferantur: sed quia Deus, qui talia beneficia collaturus est, nulla ratione ad se conferendum est obligatus, efficitur sane illud opus non esse meritum de condigno, nec de iustitia, sed solum de congruo. Adde nullum opus factum a peccatore condignum esse potest tanto beneficio. Ergo. Quod si actus fidei ab homine iusto elicatur, tunc certe meritum erit de condigno augmenti fidei, gratiae, & gloriae, & eo quod ad rationem condigni meriti duo praecipue requiruntur, & dignitas operis cum praemio, & promissio de praemio dando ob tale opus, sed haec duo in praesenti intercedunt intercedit enim ob dignitatem siquidem est opus supernaturale factum a filio adoequato, & ob praemium assignandum. Est item facta promissio a Deo de retributione ipsius. Ergo nihil deest ad meritum de condigno. Porro ad meritum de condigno requiritur promissionem

praemianis optime probat Suarez, opuscul. de reuiviscencia meritorum, disp. 1. sect. 3. n. 8. Coninch disp. 8. de merit. dub. 4. conclus. 3. Ea, inquam, ratione, quia absque tali promissione obligari nullo modo potest Deus ad praemium aliquod concedendum; non enim obligari potest neque ex iustitia, neque ex fidelitate, quae promissionem supponit: neque etiam ex gratitudine; siquidem nullum commodum ex nostris operibus ipsi accrescit. Ergo non potest esse meritum de condigno sedula promissione. Adde ideo Christum Dominum non meruisse, vt omnes de facto salui essent; quia defuit promissio patris concedens illi in praemium omnium salutem, Ergo promissio ad meritum de condigno requiritur.

6 Tandem certum est fidem initium esse nostrae salutis, tradit Trident. sess. 6. cap. 8. Sed quia fides sumi potest secundum habitum, vel secundum actum, dicendum est, esse initium iustificationis formalis fidem secundum habitum, quia habitu fidei formaliter incipimus iustificari; ponimus enim habitibus non iustificari formaliter: actibus autem ad iustificationem disponi, quare actu fidei ad iustificationem incipimus disponi; est enim primus actus, quo viam gratiae sequenda paramus. Neque in his inter Catholicos potest esse controversia.

PUNCTUM VIII.

An quis sine fine supernaturali iustificari possit.

- 1 Explicatur controversia.
- 2 In habitu, siue in actu omnibus est ad salutem fides necessaria necessitate medij.
- 3 Diversimode adultis, & parvulis est fides necessaria.
- 4 Proponitur obiectio de nutritio in syluis. Fit satis.

1 **E**X resolutione huius difficultatis constabit, quae ratio est ut fides ad nostram iustificationem necessaria.

Dupliciter fides sumi potest, vel pro habitu, vel pro actu. Item de duplici necessitate sermo esse potest. Alia quae vocatur necessitas medij; alia praecipui. Illud ergo dicitur necessarium necessitate medij ad salutem, siue quo salus nulla ratione secundum legem ordinariam obtineri potest; siue omittatur culpabiliter, siue inculpabiliter, siue ex ignorantia, siue ex malitia. Illud vero dicitur necessarium necessitate praecipui, quod solum ex praecipuo obligari exequi. Vnde si ex ignorantia, vel ex aliqua impossibilitate omittatur, non obest saluti sic explicat hanc necessitatem medij, & praecipui ex communi sententia Valent. tom 3. disp. 1. q. 2. punct. 2. Coninch disp. 14. dub. 2. n. 91. Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 2. n. 1.

2 Dicendum ergo est fidem siue in actu, siue in habitu, omnibus ad primam salutem esse necessariam necessitate medij. Conclusio est certa de fide, ex illo Paul. ad Hebr. 11. affirmantis sine fide impossibile esse placere Deo. Ergo eius necessitas est omnimodo: alia possibile esset in aliquo casu Deo placere siue ipsa, sicuti quia Baptismus, & sacramentum Peccatorum in re, & de facto suscepta, non sunt necessaria necessitate medij ad salutem, sed solum necessitate praecipui, contingere potest salus absque illis susceptis, quando scilicet non suppetit occasio illa suscipiendi: at sine fide nemini contingit salus. Ergo est necessaria necessitate medij, & ita traditur a Trident. sess. 6. cap. 7. ibi causa instrumentalitatis nostrae iustificationis est Baptismus, quod est sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contigit iustificatio & cap. 8. dicitur, Fides est humana salutis initium fundamentum, & radix omnis iustificationis. Neque obstat simili forma, qua vltus est Paul. de fide, vltum esse Ioanhem de sacramento Baptismi: inquit enim Ioannes 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, at illa forma non obstat: non inducit necessitatem medij, sed solum praecipui in Baptismo. Ergo ex illis verbis Pauli, Sine fide impossibile est placere Deo, solum necessitas praecipui, & non medij est inferenda. Non, inquam, obstat, quis licet modus loquendi, in vtroque loco similis fuerit: at quia Baptismus & in re, & in voto suscipi potest, Ecclesia explicuit sufficere ad salutem votum Baptismi, quando non suppetit occasio in re illud suscipiendi: At fides in voto suscipi non potest quin in re ipsa habeatur. Ergo fides temper est medij necessarium. Adde, votum Baptismi sufficiens ad iustificationem esse non potest sine fide, Ergo ex eo quod Baptismus in voto saltem necessarius sit, optime inferunt fidem in re omnino esse necessariam.

3 Aduerito tamen diversimode parvulis & adultis fidem esse necessariam ad iustificationem: parvulis namque, seu carnis vltu rationis, est fides necessaria in habitu, quia actu capaces non sunt: at adultis est fides necessaria etiam secundum actum; tenetur enim quilibet adultus se ad gratiam suscipiendam actu aliquo supernaturali fidei disponere. sic Cano, relict. de sacrament. in genere p. 2. q. 2. conclus. 1. vbi etiam damnat oppositam sententiam. consentit Valent. disp. 1. q. 2. p. 2. Bannes 2. 2. q. 2. art. 8. dub. 1. Coninch disp. 4. dub. 8. conclus. 1. num. 51. Sanchez

DE
ASTRO
DALAY
TON
L
E